

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P9_TA(2021)0414

A fogyatékossgal élő személyek védelme petíciók révén: tanulságok

Az Európai Parlament 2021. október 7-i állásfoglalása a fogyatékossgal élő személyek petíciók útján történő védelméről: tanulságok (2582/2013., 2551/2014., 0074/2015., 0098/2015., 1140/2015., 1305/2015., 1394/2015., 0172/2016., 0857/2016., 1056/2016., 1147/2016., 0535/2017., 1077/2017., 0356/2018., 0367/2018., 0371/2018., 0530/2018., 0724/2018., 0808/2018., 0959/2018., 0756/2019., 0758/2019., 0954/2019., 1124/2019., 1170/2019., 1262/2019., 0294/2020., 0470/2020., 0527/2020., 0608/2020., 0768/2020., 0988/2020., 1052/2020., 1139/2020., 1205/2020., 1299/2020. és 0103/2021. számú petíciók) (2020/2209(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a fogyatékossgal kapcsolatos témákban beérkezett, ezen állásfoglalás címében említett petíciókra és a Petíciós Bizottság azokról folytatott korábbi tanácskozásaira,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. és 48. cikkére, 67. cikkének (4) bekezdésére, valamint 153., 165., 168. és 174. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a Charta) és különösen annak 3., 21., 24., 26., 34., 35., 41. és 47. cikkére,
- tekintettel a szociális jogok európai pillérére és különösen annak 1., 3., 10. és 17. elvére,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre (CRPD) és annak – a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Közösség által történő megkötéséről szóló, 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozat¹ szerinti – 2011. január 21-i hatálybalépésére,
- tekintettel a CRPD általános kommentárjaira mint a CRPD alkalmazásával kapcsolatos mérvadó iránymutatásra,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Unió általi végrehajtására és az Európai Unió ezen egyezmény tekintetében

¹ HL L 23., 2010.1.27., 35. o.

való képviselőjére vonatkozó belső szabályok megállapításáról a Tanács, a tagállamok és a Bizottság között létrejött magatartási kódexre¹,

- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottságnak (CRPD-bizottság) az Európai Unió első jelentéséről szóló, 2015. október 2-i záró észrevételeire,
- tekintettel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,
- tekintettel az európai ombudsman arra vonatkozó stratégiai vizsgálatára, hogy az Európai Bizottság hogyan biztosítja weboldalainak akadálymentességét a fogyatékossgal élő személyek számára,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 33. cikkének 2. bekezdésében előírt uniós szintű keretrendszer módosított változatát létrehozó tanácsi intézkedésre,
- tekintettel az európai ombudsman arra vonatkozó stratégiai vizsgálatára, hogy az Európai Bizottság hogyan követi nyomon a fogyatékossgal élő személyek és az idősek önálló életvitelhez való jogának előmozdítására felhasznált uniós forrásokat,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének 2020. évi alapjogi jelentésére,
- tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A fogyatékossgal élő személyek jogaival kapcsolatos, 2020–2030 közötti időszakra vonatkozó menetrend kialakítása” című, 2019. december 11-i véleményére,
- tekintettel a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által közzétett, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2020. évi mutatóra,
- tekintettel a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2007. október 23-i 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre²,
- tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre³,
- tekintettel a közzeférheli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/2102 európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁴,
- tekintettel az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁵,

¹ HL C 340., 2010.12.15., 11. o.

² HL L 315., 2007.12.3., 14. o.

³ HL L 151., 2019.6.7., 70. o.

⁴ HL L 327., 2016.12.2., 1. o.

⁵ HL L 321., 2018.12.17., 36. o.

- tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvre¹,
- tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre²,
- tekintettel az „Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)” című, 2021. március 3-i bizottsági közleményre (COM(2021)0101),
- tekintettel a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékossgra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2008)0426, a megkülönböztetésmentességről szóló irányelv) és a Parlament erre vonatkozó, 2009. április 2-i álláspontjára³,
- tekintettel a fogyatékossgal élő emberek parkolási kártyájáról szóló, 1998. június 4-i tanácsi ajánlásra⁴,
- tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlásra⁵,
- tekintettel „Az európai fogyatékossgügyi stratégia (2010–2020) értékelése” című, 2020. november 27-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0291),
- tekintettel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalására⁶,
- tekintettel a 2020 utáni európai fogyatékossgügyi stratégiáról szóló, 2020. június 18-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel az értelmi fogyatékossggal élő személyek és családjaik jogainak a Covid19-válság alatti érvényesüléséről szóló, 2020. július 8-i állásfoglalására⁸,
- tekintettel az európai gyermekgaranciáról szóló, 2021. április 29-i állásfoglalására⁹,

¹ HL L 188., 2019.7.12., 79. o.

² HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

³ HL C 137. E, 2010.5.27., 68. o.

⁴ HL L 167., 1998.6.12., 25. o.

⁵ HL L 223., 2021.6.22., 14. o.

⁶ HL C 316., 2021.8.6., 2. o.

⁷ HL C 362., 2021.9.8., 8. o.

⁸ HL C 371., 2021.9.15., 6. o.

⁹ Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0161.

- tekintettel az UNCRPD-egyezmény fényében a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv végrehajtásáról szóló, 2021. március 10-i állásfoglalására¹ ,
 - tekintettel a fogyatékossgal élő nők helyzetéről szóló, 2018. november 29-i állásfoglalására² ,
 - tekintettel a „European structural and investment funds and people with disabilities in the European Union” (Az európai strukturális és beruházási alapok és a fogyatékossgal élő személyek az Európai Unióban) című, 2016. november 3-i tanulmányára,
 - tekintettel az „Inclusive education for learners with disabilities” (Inkluzív oktatás a fogyatékossgal élő tanulók számára) című, 2017. szeptember 15-i állásfoglalására,
 - tekintettel a „The protection role of the Committee on Petitions in the context of the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities” (A Petíciós Bizottságnak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása terén betöltött védelmező szerepe) című, 2015. október 9-i tanulmányára és annak 2016., 2017. és 2018. évi frissítéseire,
 - tekintettel „Az európai akadálymentesítési irányelv” című, 2016. augusztus 15-i részletes elemzésére,
 - tekintettel a „Transport and tourism for persons with disabilities and persons with reduced mobility” (A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek közlekedéssel és turizmussal kapcsolatos helyzete) című, 2018. május 8-i tanulmányára,
 - tekintettel a „The Post-2020 European disability strategy” (A 2020 utáni európai fogyatékossgügyi stratégia) című, 2020. július 15-i tanulmányára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére és 227. cikkének (3) bekezdésére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, valamint az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleményére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság levelére,
 - tekintettel a Petíciós Bizottság jelentésére (A9-0261/2021),
- A. mivel a Petíciós Bizottsághoz évente beérkező összes petíció körülbelül 1%-a különféle fogyatékossgal kapcsolatos kérdésekre vonatkozik;
- B. mivel a becslések szerint az EU-ban 87 millió ember él valamilyen fogyatékossgal³;

¹ Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0075.

² HL C 363., 2020.10.28., 164. o.

³ Dalli biztos 2021. március 3-i nyitóbeszéde a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó stratégiáról.

- C. mivel az Unióban élő, 15 éves vagy annál idősebb lakosság 37%-a számolt be (mérsékelt vagy súlyos) fizikai vagy érzékszervi korlátokról¹;
- D. mivel a fogyatékossgal kapcsolatos kérdésekről szóló petíciók rámutatnak a fogyatékossgal élők nehézségeire, valamint arra, hogy a mindennapi életben hátrányos megkülönböztetéssel és akadályokkal szembesülnek, és nem élvezik a CRPD-ben meghatározott alapvető szabadságokat és jogokat, amelyek közé tartozik például a tömegközlekedés elérhetősége, az épített környezet megközelíthetősége, a jelnyelvek használata, a finanszírozáshoz való hozzáférés, valamint az oktatáshoz és szakképzéshez való egyenlő hozzáférés;
- E. mivel általánosan elismert tény, hogy a fogyatékossgal élő személyek a mindennapi életben továbbra is többféle akadállyal és hátrányos megkülönböztetéssel szembesülnek, amelyek akadályozzák őket abban, hogy éljenek az EU és az ENSZ alkalmazandó jogi kereteiben meghatározott alapvető szabadságokkal és jogokkal; mivel ezek közé tartozik a fogyatékossgai státusz tagállamok közötti kölcsönös elismerése – amelynek hiánya akadályozza a fogyatékossgal élő személyek Unión belüli szabad mozgását –, a tömegközlekedéshez való hozzáférés, az épített környezethez, árukhoz, szolgáltatásokhoz és programokhoz való fizikai, érzékszervi és kognitív hozzáférés, a jelnyelvek és minden más hozzáférhető kommunikációs és tájékoztatási eszköz és mód használata, az oktatás és szakképzés finanszírozása és az azokhoz való egyenlő hozzáférés, a munkaerőpiachoz való hozzáférés, a személyes segítségnyújtáshoz való hozzáférés és a közösségbe való befogadás, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód;
- F. mivel minden fogyatékossgal élő személy másokkal egyenlő alapon egyenlő jogokkal rendelkezik az élet minden területén, és elidegeníthetetlen joga van az emberi méltósághoz, az egyenlő bánásmódnak, az önálló életvitelhez, az autonómiához és a társadalomban való teljes körű részvételhez, és elvárhatja, hogy az EU társadalmi, politikai és gazdasági fejlődéséhez való hozzájárulását elismerjék és értékeljék;
- G. mivel azok az információk, amelyek fogyatékossgal élő személyek által vagy fogyatékossgal kapcsolatos kérdésekre vonatkozóan a Parlamenthez benyújtott petíciókból származnak, információforrásként szolgálhatnak a CRPD nemzeti és uniós szintű végrehajtásában mutatkozó hiányosságokkal kapcsolatban, és segíthetnek a jogszabályok kidolgozásában valamennyi szakpolitikai területen;
- H. mivel a Petíciós Bizottság „védelmi szerepet” tölt be annak biztosítása érdekében, hogy az EU eleget tegyen a CRPD-nek az uniós szintű szakpolitikai döntéshozatal és jogalkotási intézkedések során; mivel a Petíciós Bizottságot felkérték, hogy az európai ombudsmannal, az EU Alapjogi Ügynökséggel és az Európai Fogyatékosügyi Fórummal együtt alakítson ki egy uniós keretrendszert, amelyet a Tanács 2017. január 16-án tartott 3513. ülésén fogadott el;
- I. mivel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság kiemelte a fogyatékossgal élő személyek jogaival kapcsolatos petíciók jelentőségét, figyelemmel a Parlamentnek a

¹ Eurostat, Functional and activity limitations statistics (Funkcionális és tevékenységi korlátozásokra vonatkozó statisztikák), 2020. decemberi adatok.

CRPD végrehajtásának ellenőrzésére vonatkozó uniós keretben meghatározott szerepére és felelősségi köreire;

- J. mivel a Petíciós Bizottságnak szerepe révén kiemelt kötelessége, hogy védelmezze az EU-ban fogyatékossgal élő személyek jogait, akik alapvető szabadságainak és jogainak gyakorlását az uniós jog és a CRPD garantálja; mivel az e jogokról rendelkezésre álló információk nem elégségesek és nem eléggé akadálymentesek;
- K. mivel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság nagyra értékeli a Petíciós Bizottságnak az uniós polgárok, a Parlament és a többi uniós intézmény közötti hídként betöltött alapvető szerepét, és fontos eszközként tartja a polgárok részvételi demokráciába való bevonásában; mivel a petíciók Parlamenthez történő benyújtásához való jog minden, az EU-ban letelepedett egyén és szervezet egyik alapvető joga, és a tényszerű információk elengedhetetlen közvetlen forrása;
- L. mivel a petíciós jognak és a petíciós eljárásnak láthatóbbá és hozzáférhetőbbé kell válnia az EU-ban minden egyén és szervezet számára, beleértve a fogyatékossgal élő személyeket is; mivel a Petíciós Bizottságnak jobb láthatóságot és elegendő tájékoztatást kell biztosítania ezzel kapcsolatban olyan célzott tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok révén, amelyek különös figyelmet fordítanak a kiszolgáltatott csoportokra, köztük a fogyatékossgal élő személyekre; mivel a Parlament még nem dolgozta ki petíciós rendszerének hatékonysági mutatóját, és statisztikai adatokat sem gyűjtött a petíciók kezeléséről;
- M. mivel a CRPD az első olyan nemzetközi emberi jogi egyezmény, amelyet az EU és összes tagállama ratifikált;
- N. mivel a CRPD fakultatív jegyzőkönyvét az EU és öt tagállam nem ratifikálta;
- O. mivel a mindenki számára és minden értelemben egyenlőségközpontú Unió a jelenlegi Bizottság politikai iránymutatásainak egyik prioritása;
- P. mivel a petíciók ismételten rávilágítottak a fogyatékossgal élő személyek oktatáshoz való hozzáféréseinek korlátozottságára, amely az egész népesség átlagához mérten az oktatási tevékenységekben való alacsonyabb részvételhez és így a társadalmi és gazdasági kirekesztődés kockázatához vezet; mivel négyből egy fogyatékossgal élő személy idő előtt elhagyja az oktatási rendszert¹;
- Q. mivel az egyenlőségért felelős biztos szerepének létrehozása fontos szerepet játszott a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030 közötti időszakra szóló új stratégia meghatározásában („2021–2030 közötti európai fogyatékossgügy stratégia”);
- R. mivel állásfoglalásaiban a Parlament többször is sürgette a tagállamokat, hogy megfelelő politikákat vezessenek be annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek teljes mértékben élvezhessék társadalmi, politikai és gazdasági jogait;

¹ Eurostat, „Archive: Disability statistics - access to education and training” (Archívum: Fogyatékossgal kapcsolatos statisztikák – az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés), 2021. július 29-i adatok.

- S. mivel a tagállamok felelőssége annak biztosítása, hogy az EU-ban élő minden embernek joga legyen a törvény által korábban létrehozott, független és pártatlan bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz, és hogy mindenkinek lehetősége legyen tanácsadást, védelmet és képviselőt igénybe venni;
- T. mivel azt követően, hogy a Petíciós Bizottság a 0535/2017. számú petíció kapcsán kérdéseket intézett valamennyi tagállam állandó képviselőjéhez, 24 tagállam átfogó jelentést készített a CRPD végrehajtása terén elért előrehaladásokról, beleértve az akadálymentességet is, amely az egyezmény egyik alapelvét képezi;
- U. mivel a megkülönböztetésmentességről szóló, javasolt irányelv elfogadása – amely horizontális megközelítés révén nagyobb védelmet biztosítana a hátrányos megkülönböztetés minden formájával szemben – a Tanács szintjén elakadt, és mivel ez a helyzet már több mint egy évtizede fennáll;
- V. mivel az akadálymentesség előfeltétele annak, hogy a fogyatékosokkal élők a CRPD-ben rögzített minden egyéb jogot másokkal egyenlő alapon gyakorolhassanak; mivel a Bizottság számos intézkedést javasolt az akadálymentességre vonatkozó meglévő jogszabályok végrehajtásának nyomon követésére, valamint új intézkedéseket javasolt az akadálymentes EU megteremtése érdekében;
- W. mivel az Access City díjhoz hasonló, uniós szintű kezdeményezések elősegítik a nyilvános tereknek az idősek és a fogyatékosokkal élő személyek igényei szerinti kialakítását; mivel a pályázaton azokat a városokat díjazták, amelyek a politikai döntéshozatal szintjén elkötelezik magukat a fogyatékosokkal élő személyek befogadása és jogaik tiszteletben tartása mellett, reagálnak a fogyatékosokkal élő személyek igényeire, és társadalmi párbeszédet tartanak fenn a fogyatékosokkal élő személyeket és az időseket képviselő szervezetekkel; mivel a nyilvános terek akadálymentesítése nem csupán a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet segíti, hanem a gazdaság növekedéséhez is hozzájárul;
- X. mivel számos petíció illusztrálja a fogyatékosokkal élő személyek épített környezethez, közlekedéshez, információs és kommunikációs (IKT-) technológiákhoz és rendszerekhez, valamint a nyilvánosság számára biztosított egyéb létesítményekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos problémáit, valamint hozzáférésük javításának szükségességét;
- Y. mivel elengedhetetlen, hogy az uniós intézmények weboldalaikon biztosítsák az ahhoz szükséges technikai feltételeket, hogy a fogyatékosokkal élő személyek hozzáférhessenek ezen oldalakhoz és így pontos, közvetlen tájékoztatást kaphassanak az őket polgárként érintő valamennyi kérdésről, és ennek során a cél a dokumentumok, videók és weboldalak akadálymentességének javítása és az alternatív kommunikációs eszközök előmozdítása;
- Z. mivel a Parlamenten belül jelnyelvi szolgálatközi munkacsoportot hoztak létre olyan intézkedések végrehajtása céljából, amelyek az 1056/2016. számú petícióban foglalt kérésnek eleget téve lehetővé teszik a petíciók benyújtását az Európai Unióban használt nemzeti jelnyelveken;
- AA. mivel a Covid19-világjárvány által okozott rendkívüli és súlyos egészségügyi válság idején hozott kormányzati intézkedéseknek mindig tiszteletben kell tartaniuk az

egyének alapvető jogait és szabadságait, és azok során a fogyatékossgal élő polgárokat nem érheti hátrányos megkülönböztetés;

- AB. mivel számos petíció bizonyítja, hogy a Covid19-világjárvány súlyosbította a fogyatékossgal élő személyek helyzetét: többek között sérültek a fogyatékossgal élő személyek olyan legalapvetőbb emberi jogai, mint az egészségügyi ellátáshoz, a betegség terjedése elleni óvintézkedésekhez és az oktatáshoz való hozzáférés joga;
- AC. mivel a Parlamentnek garantálnia kell, hogy a Covid19-cel kapcsolatos intézkedések összhangban legyenek a Chartával és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel;
- AD. mivel a Covid19-válság idején kialakult nehéz helyzet miatt előfordult, hogy a fogyatékossgal élő személyeket és időseket fogadó egyes intézményeket, például napközi otthonokat vagy iskolákat ideiglenesen bezártak; mivel ebben a szükséghelyzetben az értelmi fogyatékossgal élő személyek ellátása a családtagjaikra maradt; mivel a továbbra is nyitva tartó intézményekben élő, fogyatékossgal élő személyeket súlyosan érintette a világjárvány, tekintettel az egészségügyi ellátást és támogatást biztosító személyzettel való fizikai kontaktusra való rászorultságukra, a létszámhiányra, a védőfelszerelések és fertőtlenítőszer hiányára és az ebből adódó nagyszámú megbetegedésre és növekvő számú halálesetre;
- AE. mivel a korlátozó intézkedések különösen negatív hatással vannak a fogyatékossgal élő személyekre;
- AF. mivel a petíciók ismételten rávilágítottak a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási lehetőségekhez való hozzáféréseinek korlátozottságára; mivel a fogyatékossgal élő és a fogyatékossgal nem rendelkező személyek foglalkoztatási rátája közötti különbség az EU-ban átlagosan 25%¹;
- AG. mivel a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási és munkavégzési aránya alacsony, csupán 50,6%-os, szemben a fogyatékossgal nem rendelkezők 74,8%-os arányával; mivel ezen túlmenően a világjárvány, valamint a társadalmi és gazdasági válság növelte a fogyatékossgal élők és a fogyatékossgal nem rendelkezők közötti egyenlőtlenségeket;
- AH. mivel a szegregált intézményekben történő munkavégzés nem könnyíti meg a fogyatékossgal élő személyek nyitott munkaerőpiacon való integrációját;
- AI. mivel a megkérdezett uniós polgárok közel egynegyede számolt be az egészségi állapota miatti bizonyos fokú funkcionális korlátozottságról²;
- AJ. mivel a szociális védelem és a munkavállalói jogok, az európai strukturális és beruházási alapoknak az uniós rendeletekkel és a CRPD-vel összhangban történő felhasználása, valamint a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság hatáskörébe tartozó

¹ 2019. december 17-i mellékletek a Bizottság és a Tanács együttes foglalkoztatási jelentésére irányuló javaslatához, amely a következőt kíséri: a Bizottság közleménye a 2020. évi éves fenntartható növekedési stratégiáról (COM(2019)0653), 89. o.

² Eurostat, Functional and activity limitations statistics (Funkcionális és tevékenységi korlátozásokra vonatkozó statisztikák), 2021. július 6-i adatok.

egyéb kérdések a fogyatékossgal élők egyenlőségét illetően a Parlamenthez beérkezett petíciókban említett leggyakoribb aggályok közé tartoznak;

- AK. mivel a Petíciós Bizottsághoz számos petíció érkezik a 2000/78/EK tanácsi irányelvvel kapcsolatban amiatt, hogy a fogyatékossgal élő személyek inkluzív oktatáshoz, foglalkoztatáshoz és szakképzéshez való hozzáférése, szakmai előmenetele és munkakörülményei tekintetében nem juttatják érvényre az egyenlő bánásmód elvét; mivel a tagállamok és az EU ratifikálták a CRPD-t, amelynek 24. cikke kimondja, hogy az aláíróknak biztosítaniuk kell, hogy a fogyatékossgal élő személyek hozzáférhessenek az egész életen át tartó tanuláshoz, a felnőttoktatáshoz, a szakképzéshez, az általános felsőfokú és középfokú oktatáshoz, valamint az ingyenes és kötelező alapfokú oktatáshoz;
- AL. mivel a minőségi foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz és képzéshez, az egészségügyi ellátáshoz és a szociális védelemhez való, akár határokon átívelő hozzáférés, a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés, az önálló életvitel támogatása, valamint a szabadidős tevékenységekben és a közösségi életben való részvételre való egyenlő lehetőségek alapvető fontosságúak ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő személyek minőségi életet élhessenek;
- AM. mivel a közelmúltban előterjesztett, 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégia üdvözlendő lépés a fogyatékossgal élő személyek problémáinak kezelése felé, de mivel ezek a személyek még mindig akadályokkal és hátrányos megkülönböztetéssel szembesülnek; mivel 2019-ben a fogyatékossgal élő (legalább 16 éves) uniós népesség 28,4%-át fenyegette a társadalmi kirekesztődés vagy a szegénység kockázata¹; mivel a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégiának ezt orvosolnia kell;
- AN. mivel a szociális jogok európai pillérének 17. elve szerint a fogyatékossgal élő személyeknek „joguk van olyan jövedelemtámogatásra, amely számukra méltósággal élhető életet biztosít, a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételüket lehetővé tevő szolgáltatásokra, valamint a szükségleteikhez igazított munkakörnyezetre”;
- AO. mivel a védett műhelyeknek arra kell törekedniük, hogy biztosítsák a befogadást, a rehabilitációt és a nyitott munkaerőpiacra történő kilépést, de ezek gyakran olyan szegregált környezetek, amelyekben a fogyatékossgal élő munkavállalók nem rendelkeznek munkavállalói státusszal vagy munkavállalói jogokkal, ami egyértelműen sérti a CRPD-t; mivel a támogatott foglalkoztatás inkluzív modelljei – amennyiben jogokon alapulnak és azokat elismerik foglalkoztatásként – alkalmasak lehetnek a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényesítésére, és elősegíthetik a nyitott munkaerőpiacon való befogadást, illetve a nyitott munkaerőpiacra történő kilépést;
- AP. mivel a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági válság komoly veszélyt jelent az európai gazdaságokra és a munkahelyek megőrzésére; mivel a világjárvány különösen sújtotta a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó személyeket, különösen a fogyatékossgal élőket; mivel a Covid19 megelőzését célzó intézkedések

¹ Eurostat, „Disability: higher risk of poverty or social exclusion” (Fogyatékossg: a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés magasabb kockázata), 2021. július 6-i adatok.

lehetőségeket és kihívásokat is jelentettek a fogyatékossgal élő személyek számára a munkaerőpiac hozzáférhetősége és inkluzivitása tekintetében;

- AQ. mivel az EU-nak a NextGenerationEU ideiglenes helyreállítási eszközön keresztül támogatnia kell a fogyatékossgal élő személyekre is kiterjedő Covid19-választintézkedéseket és helyreállítást; mivel a civil társadalom és a fogyatékossgügyi szektorban dolgozó önkéntes szervezetek a Covid19-válság idején ismét megmutatták kiemelkedő jelentőségüket és rezilienciájukat;
- AR. mivel a Covid19 megelőzésére irányuló intézkedések új akadályokat állítottak a fogyatékossgal élő személyek elé, és a munka világának minden területén súlyosbították a meglévő kirekesztettséget; mivel a fogyatékossgal élő személyek nagyobb eséllyel veszítik el a munkájukat, és nehezebben találnak újra munkát; mivel a Covid19-világjárvány kedvezőtlen hatással volt a munkaszervezés és a munkafeltételek akadálymentességére és inkluzivitására, valamint a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási és munkafeltételeire, és számos fogyatékossgal élő személyt tett ki a távmunka kedvezőtlen hatásainak;
- AS. mivel 2019-ben az EU-ban közel 18 millió gyermek (azaz a gyermekkorú népesség 22,2%-a) élt a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata által fenyegetett háztartásban; mivel a fogyatékossgal élő gyermekek olyan sajátos hátrányokkal szembesülnek, amelyek különösen kiszolgáltatottá teszik őket; mivel ez hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a rászoruló gyermekek számára ingyenes és tényleges hozzáférést biztosítsanak a színvonalas kisgyermekkorú neveléshez és gondozáshoz, az oktatási és iskolai tevékenységekhez, minden tanítási napon legalább egy egészséges étkezéshez és az egészségügyi ellátáshoz, továbbá tényleges hozzáférést az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz, az európai gyermekgaranciát létrehozó tanácsi ajánlásnak megfelelően;
- AT. mivel valamennyi uniós tagállam megerősítette a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményt, amely kötelező erejűvé vált számukra, és mivel az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdése célkitűzésként határozza meg az EU számára a gyermekek jogainak védelmét; mivel a Charta garantálja a gyermekjogok uniós intézmények és tagállamok általi védelmét az uniós jog végrehajtása során; mivel a Parlament nagy többséggel elfogadta az európai gyermekgaranciáról szóló állásfoglalását, amelyben követeli, hogy minden gyermek számára biztosítsák az inkluzív oktatáshoz való hozzáférést, a kisgyermekkortól a serdülőkorig, ideértve a roma, a fogyatékossgal élő, a hontalan és a migráns gyermekeket, valamint a humanitárius vészhelyzetekben élőket is;
- AU. mivel a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni, munkával kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés összefügg az inkluzív oktatás és szakképzés hiányával, a lakhatás és az egészségügyi ellátás területén mutatkozó szegregációval és hátrányos megkülönböztetéssel, valamint a közlekedés és más szolgáltatások és termékek akadálymentességének hiányával;
- AV. mivel a Parlament „A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód az UNCRPD-egyezmény fényében” című állásfoglalásában rávilágított a 2000/78/EK tanácsi irányelv hiányosságaira;

- AW. mivel az (EU) 2019/1158 irányelv előírja, hogy a tagállamok mérjék fel, hogy szükséges-e hozzáigazítani a szülői, a gondozói és a munkavállalói szabadság feltételeit és részletszabályait az olyan, különösen hátrányos helyzetben lévő szülők sajátos igényeihez, mint a fogyatékossgal élő szülők, a fogyatékossgal élő vagy krónikus betegségben szenvedő gyermekek örökbefogadó, egyedülálló vagy elvált szülei, illetve a nehéz helyzetben lévő szülők;
- AX. mivel a fogyatékossgal élő személyek mindennapi életük során számos akadályba ütköznek, többek között amikor személyes segítséget próbálnak kérni, szeretnének bekerülni egy közösségbe, megfelelő és megfizethető, hozzáférhető lakhatást próbálnak találni, valamint megfizethető egészségügyi ellátást és személyközpontú szociális és egészségügyi ellátást szeretnének kapni;
- AY. mivel a fogyatékossgal élő személyek munkanélkülisége és a számukra megfelelő minőségi és fenntartható munkahelyek hiánya a szegénység, a társadalmi kirekesztődés és a hajléktalanság magas kockázatának fő tényezői a fogyatékossgal élő személyek körében;
- AZ. mivel 2017-ben az EU fogyatékossgal élő felnőtt lakosságának egyharmada olyan háztartásban élt, amelynek pénzügyi forrásai nem voltak elegendőek a szokásos, szükséges kiadások fedezésére; mivel 2019-ben a tevékenységekben akadályozott uniós lakosság közel kétharmada lett volna kitéve a szegénység kockázatának szociális ellátások, juttatások vagy nyugdíj nélkül¹;
- BA. mivel a fogyatékossgal élő személyek sokszínű csoportot alkotnak, és gyakran interszekcionális megkülönböztetésnek vannak kitéve, amelynek halmozott következményei kézzelfogható hatást gyakorolnak a foglalkoztatásra;
- BB. mivel az intézményi kitagolás terén elért eredmények eltérőek a tagállamokban, és még mindig egymillió ember él intézményekben annak ellenére, hogy az EU-ban külön szakpolitikákat vezettek be és jelentős finanszírozást osztottak szét ebből a célból; mivel számos petíciót nyújtottak be a fogyatékossgal élő személyek teljes intézményi kitagolására szánt uniós forrásokkal való visszaéléssel kapcsolatban; mivel 2021 februárjában az európai ombudsman saját kezdeményezésű vizsgálatot indított azzal kapcsolatban, hogy milyen szerepet játszik a Bizottság annak biztosításában, hogy a tagállamok az uniós forrásokat a fogyatékossgal élő személyek és az idősök önálló életvitelének előmozdítása, valamint a bentlakásos intézményekről való átállás céljából használják fel; mivel a tagállamoknak fel kell gyorsítaniuk az intézményi kitagolás folyamatát, a Bizottságnak pedig gondosan nyomon kell követnie előrehaladásukat;
- BC. mivel az uniós népességstatisztika adatgyűjtése nem veszi figyelembe az érintett személy fogyatékossgának jellegét, sem a bentlakásos gondozásban részesülő fogyatékossgal élő személyek számát, ami akadályozza a CRPD 31. cikkének való megfelelést;

¹ Eurostat, „European Union Statistics on Income and Living Conditions” (Az Európai Unió jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó statisztikái), 2021. július 2-i adatok.

- BD. mivel a fogyatékosági státusból eredő juttatások és jogok jegyzéke tagállamonként eltérő, csakúgy, mint az e jogokat meghatározó és elismerő szervezetek;
- BE. mivel a fogyatékosággal élő személyek, valamint a gondozásra és tartós ápolásra-gondozásra szoruló személyek száma várhatóan drámaian nőni fog az EU-ban, többek között a demográfiai kihívások és a krónikus betegségek növekedése miatt; mivel a tartós ápolás-gondozás nagy részét jelenleg házi, általában nem fizetett és döntő többségében női gondozók végzik; mivel a demográfiai kihívások kezelésére és a növekvő gondozási és hosszú távú igények kielégítésére irányuló szakpolitikákat úgy kell megtervezni, hogy azok ne növeljék a házi gondozókra nehezedő nyomást;
- BF. mivel a fogyatékoság gyakran munkahelyi sérülés következménye, vagy foglalkozási megbetegedéshez és egészségügyi kockázatoknak való kitettséghez kapcsolódó krónikus betegség révén alakul ki;
- BG. mivel a fogyatékosággal élő személyek jobb befogadása és a jogaik védelme iránti elkötelezettségnek minden szakpolitikai területen tükröződnie kell, ideértve az európai szemeszter folyamatát is;
- BH. mivel az EU-nak és a tagállamoknak minden megfelelő intézkedést meg kell hozniuk a CRPD-ben rögzített jogok érvényre juttatása érdekében, és módosítaniuk kell vagy vissza kell vonniuk a fogyatékosággal élő személyek hátrányos megkülönböztetésével járó jelenlegi intézkedéseket; mivel az EU-nak és a tagállamoknak valamennyi szakpolitikában és programban védelmezniük kell és elő kell mozdítaniuk a fogyatékosággal élő személyek alapvető jogait;
- BI. mivel az Európai Unióban 46 millió nő és lány él fogyatékosággal¹;
- BJ. mivel a fogyatékosággal élő nők és lányok többszörös interszekcionális megkülönböztetést és kihívásokat tapasztalnak, amelyek a nem és a fogyatékoság, illetve a szexuális irányultság, a nemi identitás, a nemi önkifejezés, a nemi jelleg, a származási ország, az osztály, a migrációs státusz, az életkor, valamint a faji vagy etnikai származás metszetéből adódnak; mivel a kisebbségi háttérű, fogyatékosággal élő nők esetében nagyobb a valószínűsége annak, hogy kiszolgáltatott helyzetük miatt háromszoros megkülönböztetést tapasztalnak; mivel a megkülönböztetés akadályozza a részvételüket az élet minden területén, beleértve a társadalmi-gazdasági hátrányokat, a társadalmi elszigetelődést, a nemi alapú erőszakot, a kényszersterilizációt és -abortuszt, a közösségi szolgáltatásokhoz, a kultúrához, a sporthoz és a szabadidős tevékenységekhez való hozzáférés hiányát, az alacsony színvonalú lakhatást, az otthonban történő elhelyezést és a nem megfelelő egészségügyi ellátást; mivel ezek az akadályok csökkentik annak valószínűségét, hogy teljes mértékben részt vegyenek és szerepet vállaljanak a társadalomban és hozzájáruljanak ahhoz, többek között az oktatásban és a munkaerőpiacon;
- BK. mivel az Európai Unióban a fogyatékosággal élő nők 20,6%-a dolgozik teljes munkaidőben, szemben a fogyatékosággal élő férfiak 28,5%-ával²; mivel a számadatok azt mutatják, hogy átlagosan a fogyatékosággal élő nők 29,5%-át fenyegeti a

¹ Az Európai Parlament állásfoglalása a fogyatékosággal élő nők helyzetéről.

² A nemek közötti egyenlőség 2020. évi mutatója.

szegénység és a társadalmi kirekesztődés veszélye az EU-ban, szemben a fogyatékossgal élő férfiak 27,5%-ával¹;

- BL. mivel a CRPD megállapítja, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok az otthonon belül és kívül egyaránt nagyobb mértékben vannak kitéve az erőszak veszélyének; mivel egyes tagállamok még nem ratifikálták az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményét (isztambuli egyezmény); mivel a bűncselekményi területeknek a nemi alapú erőszak egyes formáira való, az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésével összhangban történő kiterjesztése nagyobb védelmet fog biztosítani a fogyatékossgal élő nők és lányok számára;

Irányítás és végrehajtás

1. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogainak és emberi méltóságának védelme érdekében minden szinten fel kell hívni a figyelmet az e személyeket a CRPD értelmében megillető jogokra, és elő kell mozdítani a tagállamok közötti gyümölcsöző együttműködést és a bevált gyakorlatok cseréjét; hangsúlyozza, hogy közösen elfogadott definíciókra van szükség a fogyatékossgal, az intézményi kitagolás, a közösségi életvitel, az önálló életvitel és az inkluzív oktatás fogalmát illetően; ösztönzi a tagállamokat, hogy erősítsék meg a koordinációs mechanizmusokat;
2. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket a fogyatékossgal élő személyek támogatása érdekében az alábbi kiemelt területeken: egészségügy, oktatás, akadálymentesítés, foglalkoztatási és munkakörülmények, önálló életvitel, koordináció, életkörülmények, szociális védelem és figyelemfelhívás;
3. felszólít minden olyan tagállamot, amely még nem ratifikálta a CRPD fakultatív jegyzőkönyvét, hogy ezt további késedelem nélkül tegyék meg, az EU-t pedig arra, hogy teljes mértékben ratifikálja azt; felhívja a Tanácsot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy az EU csatlakozzon a fakultatív jegyzőkönyvhöz;
4. úgy véli, hogy a fakultatív jegyzőkönyv a CRPD elválaszthatatlan részét képezi; rámutat, hogy a fakultatív jegyzőkönyv fórumot biztosít a polgárok számára ahhoz, hogy jelezzék az egyezmény rendelkezéseinek egy részes állam általi állítólagos megsértését, és lehetővé teszi a CRPD-bizottság számára, hogy bizalmas vizsgálatokat kezdeményezzen, amennyiben egy részes állam által elkövetett súlyos vagy rendszeres jogsértésre utaló információt kap;
5. felhívja a Bizottságot, hogy átfogó és horizontális módon tekintse át az uniós jogszabályokat és finanszírozási programokat abból a szempontból, hogy azok teljes mértékben eleget tesznek-e a CRPD-nek a fogyatékossgal élőket képviselő szervezetek és a CRPD végrehajtásának ellenőrzésére vonatkozó uniós keret alkotó tagok konstruktív bevonása révén;

¹ Az Európai Parlament állásfoglalása a 2020 utáni időszakra vonatkozó európai fogyatékossgügyi stratégiáról.

6. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szakpolitikák és az intézkedések kidolgozása és végrehajtása során vegyék figyelembe a fogyatékossgal élő személyek sokféleségét és heterogenitását;
7. tudomásul veszi a tagállamok által elért előrelépést a CRPD tényleges végrehajtása és nyomon követése, valamint az akadálymentességi intézkedések CRPD-normákhoz való igazítása terén; felhívja a tagállamokat, hogy további késedelem nélkül jelöljenek ki felelős hatóságokat kapcsolattartó pontokként, és valamennyi közigazgatási szinten hozzanak létre koordinációs mechanizmusokat a CRPD 33. cikkével összhangban az egyezmény végrehajtására és nyomon követésére; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a fogyatékossgal élő személyek jelentős számban közreműködjenek e hatóságok munkájában;
8. támogatja a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy hozzanak létre egy fogyatékossgügyi platformot, amelynek célja az irányítás megerősítése az erre irányuló uniós szintű együttműködés, valamint a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégia és a nemzeti fogyatékossgügyi stratégiák végrehajtása terén;
9. rámutat, hogy az új uniós fogyatékossgügyi platformnak összhangban kell lennie a szociális jogok európai pillére által meghatározott iránymutatásokkal;
10. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre a CRPD-t és a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégiát népszerűsítő, fogyatékossgal kapcsolatos nemzeti tudatosságnövelő kampányokat, amelyek mindenki számára elérhetők, és bevonják a fogyatékossgal élő személyeket, a családtagokat és az őket képviselő szervezeteket; felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el ambiciózus határidőket a stratégia végrehajtására vonatkozóan; felhívja a Bizottságot, hogy a felülvizsgált szociális eredménytábláról szóló, soron következő felhatalmazáson alapuló jogi aktusban dolgozzon ki részletes mutatókat a stratégia céljainak és célkitűzéseinek végrehajtása terén elért haladás mérése és az e dokumentumokban körvonalazott kötelezettségvállalások valamennyi szereplő általi betartásának biztosítása érdekében;
11. tudomásul veszi a Bizottság arra irányuló felhívását, hogy valamennyi uniós intézmény, szerv, ügynökség és küldöttség jelöljön ki „fogyatékossgügyi koordinátorokat”; megismétli arra irányuló felhívását, hogy minden uniós intézménynél és ügynökségnél, köztük a Parlamentnél és a Tanácsnál is kapcsolattartó pontokat kell létrehozni, amelyek közül a Bizottság Főtitkársága szolgál központi kapcsolattartó pontként, és ezt megfelelő intézményközi mechanizmusnak kell támogatnia; felhívja az uniós intézményeket, hogy a fogyatékossgügyi koordinátorok kijelölése során részesítsék előnyben a fogyatékossgal élő személyeket;
12. üdvözlí a Bizottság arra irányuló terveit, hogy 2022-ben megvizsgálja a CRPD végrehajtásának ellenőrzésére vonatkozó uniós keret működését, és ez alapján intézkedéseket javasol; felszólítja a Bizottságot, hogy erősítse meg az uniós keretrendszert és annak függetlenségét, mindenekelőtt azáltal, hogy nagyobb szerepet és több részvételi lehetőséget biztosítanak a szakértőknek, nem kormányzati szervezeteknek, szociális partnereknek és különösen a fogyatékossgal élő személyeknek, a fogyatékossg típusa vagy bármely más személyes körülmény alapján történő hátrányos megkülönböztetés nélkül; kiemeli, hogy az uniós keretnek részletes, naprakész, minőségi, a fogyatékossg jellege szerint lebontott adatokon kell alapulnia, a

fogyatékossgal kapcsolatos statisztikákkal foglalkozó washingtoni csoport munkájára támaszkodva;

13. felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy erősítsék meg elkötelezettségüket a fogyatékossgal élő személyek számára biztosítandó inkluzív egyenlőség megvalósítása és a CRPD teljes körű végrehajtása iránt, beleértve annak a munkáról és a foglalkoztatásról szóló 27. cikkét is;
14. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jelöljenek ki egyértelmű célkitűzéseket a fogyatékossgal élő személyek élet- és munkakörülményeinek javítására, tiszteletben tartva az akadálymentesség és a megkülönböztetésmentesség elvét, valamint fektessenek be az esélyegyenlőségbe és abba, hogy elősegítsék a fogyatékossgal élő személyek részvételét az élet minden területén;
15. rámutat, hogy a Petíciós Bizottság különleges védelmező szerepet tölt be annak biztosításában, hogy a szakpolitikák kidolgozása és a jogalkotási tevékenységek során az EU megfeleljen a CRPD-nek; megjegyzi, hogy e feladatának részeként a bizottság fogyatékossgal érintő kérdésekre vonatkozó petíciókkal foglalkozik, vitákat, tematikus workshopokat és nyilvános meghallgatásokat szervez e témában, állásfoglalásokat és jelentéseket készít, valamint helyszíni látogatásokat tesz;
16. hangsúlyozza, hogy annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek a Parlamenthez benyújtott petíciók révén ténylegesen hozzáférjenek az igazságszolgáltatáshoz, biztosítani kell számukra az elfogadhatósági követelményeknek megfelelő petíciók megfogalmazásához és benyújtásához szükséges támogatást és segítséget; kéri a petíciós mechanizmus láthatóságának növelését nagyobb figyelemfelkeltés révén, valamint a fogyatékossgal élő személyek vagy képviselőik bevonását és részvételét a petíciók vizsgálata során;
17. sürgeti a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan nemzeti cselekvési terveket, amelyek orvosolják a fogyatékossgal élő személyeknek a közbiztonsággal kapcsolatos információkhoz, a táv- és online tanuláshoz, a személyes segítségnyújtáshoz, a gondozáshoz és a támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáférése terén mutatkozó hiányosságokat;
18. felkéri a Petíciós Bizottságot, hogy gyűjtsön és szolgáltatson statisztikai adatokat a petíciók feldolgozásáról, és hangsúlyozza, hogy a bizottságnak – és az Európai Parlament valamennyi bizottságának – biztosítani kell a jelnyelvi tolmácsolás lehetőségét az információhoz való hozzáférés és a részvétel biztosítása érdekében;
19. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jobban ismerjék el az akadálymentes és minőségi támogató szolgáltatások és rendszerek fontosságát az önálló életvitel szempontjából; hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani az eltartott fogyatékossgal élő személyek és gondozóik személyre szabott, minőségi támogatására irányuló stratégiákat és normákat, beleértve a szociális védelem javítását és a házi gondozók támogatásának különböző formáit; felszólítja a Bizottságot, hogy az EU egészségügyi ágazatának minőségi megerősítését célzó további lépésként terjesszen elő stratégiai szemléletű uniós gondozási menetrendet, amely kiterjed a személyi és háztartási szolgáltatásokat nyújtó munkavállalókra is; megismétli, hogy a gondozási menetrendnek foglalkoznia kell az EU-ban élő 100 millió házi gondozó helyzetével is, akik a tartós ápolás-gondozás 80%-át látják el, munkájuk azonban nagyrészt nincs elismerve;

20. javasolja, hogy a Petíciós Bizottság készítsen éves jelentést a petíciókban a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatban felvetett problémákról, és terjessen elő ajánlásokat;
21. felhívja a Bizottságot, hogy a 2021–2030 közötti fogyatékossgügyi stratégiát strukturálisan építse be az európai szemeszter folyamatába, mivel az európai szemeszter célja, hogy ösztönözze a tagállamok politikáit és megközelítéseit, erősítse a társadalom inkluzivitását, és támogassa a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását és szociális védelmét; felszólítja a Bizottságot, hogy készítsen éves áttekintést a fogyatékossgal kapcsolatos szempontoknak az európai szemeszter folyamatában való érvényesítéséről;
22. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a CRPD-bizottságnak a 2015-ben elfogadott előzetes európai uniós jelentésről szóló összefoglaló megállapításaival összhangban határozzanak meg a fogyatékossgra vonatkozó közös definíciót, és biztosítsák a fogyatékossgai státusz kölcsönös elismerését a tagállamokban annak érdekében, hogy garantálják a fogyatékossgal élő személyek szabad mozgását, illetve az uniós polgársághoz fűződő jogaik megfelelő gyakorlását és elismerését;
23. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az EU és a tagállamok teljes mértékben tegyenek eleget a fogyatékossgal élő személyek jogaira vonatkozó valamennyi uniós és ENSZ-kötelezettségeknek, különösen a CRPD-nek és a CRPD-bizottság által az egyezményhez fűzött általános észrevételeknek, valamint a vonatkozó uniós intézkedéseknek és finanszírozási szabályoknak, továbbá támogassa e személyeket, családjaikat és gondozóikat, és tegye lehetővé a bevált gyakorlatok megosztását ezen a téren;
24. hangsúlyozza, hogy az igazságügyi és bűnüldözési személyzet számára fokozottabb és rendszeres figyelemfelkeltő képzésre van szükség a sajátos fogyatékossgal élő személyekkel való kapcsolattartás során a válságbeavatkozásról és -kezelésről, valamint a konfliktusok csökkentéséről;

Adatvédelem

25. felhívja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a tagállamok helyesen hajtsák végre a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletet (általános adatvédelmi rendelet – GDPR)¹, és tegye meg a szükséges intézkedéseket a fogyatékossgal élő személyek érzékeny adatainak védelme érdekében;
26. hangsúlyozza, hogy a személyes adatok feldolgozásának teljes mértékben meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendeletnek; hangsúlyozza, hogy az általános adatvédelmi rendelet értelmében tilos a genetikai vagy biometrikus adatok feldolgozása természetes személyek egyedi azonosítása céljából, valamint az egészségügyi adatok (érzékeny személyes adatok) feldolgozása, kivéve, ha azt az általános adatvédelmi rendelet kifejezetten megengedi;

¹ HL L 119., 2016.5.4., 1. o.

Részvétel

27. hangsúlyozza, hogy valamennyi típusú intézkedés tervezésének, elfogadásának, végrehajtásának és nyomon követésének minden szakaszában konzultálni kell a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel, és aktívan be kell vonni őket annak érdekében, hogy ezek az intézkedések biztosítsák e személyek alapvető jogainak előmozdítását; üdvözli, hogy a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezeteket megfelelően bevonja a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégia végrehajtásának valamennyi szakaszába;
28. emlékeztet a fogyatékossgal élő személyekkel és az őket képviselő szervezetekkel való konzultáció és e személyek/szervezetek bevonásának fontosságára a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó intézkedések – például helyreállítási és oltási tervek – elfogadása és bármely esetleges jövőbeli válság során;
29. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyeknek az élet és a társadalom minden területén való teljes körű és tényleges részvétele létfontosságú az alapvető jogaik gyakorlása szempontjából;
30. emlékeztet arra, hogy sok fogyatékossgal élő személy még mindig a közösségtől elkülönítve él és nem rendelkezik irányítással saját mindennapi élete felett, különösen a bentlakásos intézményekben élők, hiszen a Covid19-világjárvány előtérbe helyezte és súlyosbította az őket érintő kihívásokat; sürgeti a tagállamokat, hogy terjesszék ki a támogató szolgáltatásokat annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyeknek egyenlő jogot biztosítsanak az önálló életvitelhez és a közösség életében való részvételhez;
31. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a fogyatékossgal élő személyek korlátozások nélkül részt vehessenek a politikai döntéshozatali folyamatban; megjegyzi, hogy a CRPD teljes körű politikai részvételt követel meg, ami azt jelenti, hogy a fogyatékossgal élő személyeknek másokkal azonos alapon kell tudniuk részt venni a választásokon és a döntéshozatali folyamatokban; felhívja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a tagállamok könnyített honosítást vagy a honosítási vizsga alóli különleges mentességeket biztosítsanak a fogyatékossgal élő személyek számára, lehetővé téve számukra az állampolgárság megszerzését;
32. emlékeztet arra, hogy nagyszámú uniós polgárt fosztanak meg a választásokon, köztük az európai parlamenti választásokon való részvételi joguktól fogyatékossguk vagy mentális egészségügyi problémáik miatt; ezért felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak valódi jogot a fogyatékossgal élő személyeknek az európai parlamenti választásokon való szavazásra;

Szabad mozgás

33. üdvözli a Bizottság arra vonatkozó tervét, hogy 2023 végéig javaslatot nyújt be egy valamennyi tagállam által elismert európai fogyatékossgai kártya létrehozása céljából, ezáltal új szintre emelve az európai fogyatékossgai kártyára és a fogyatékossgal élő személyek európai parkolási kártyájára vonatkozó kísérleti projekteket; úgy véli, hogy az európai fogyatékossgai kártya, amelyet valamennyi tagállamban kötelezővé kell

tenni, fontos segítséget jelent majd a fogyatékossgal élőknek abban, hogy gyakorolhassák a szabad mozgáshoz való jogukat egy akadálymentes Európai Unióban;

34. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy legyenek ambiciózusak a kártya által a felhasználók számára biztosított jogosultságok körét illetően, valamint biztosítsák a kártya megfelelő bevezetését minden egyes uniós tagállamban, szükség esetén kötelező erejű uniós jogszabályokkal;
35. megjegyzi, hogy néhány olyan tagállamban, ahol már bevezették a fogyatékossgal kártyát, visszaélésekről számoltak be, ami néha negatív következményekkel járt a valóban jogosultak számára; ezért hangsúlyozza, hogy minden szinten fel kell hívni a figyelmet és intézkedéseket kell hozni az új európai fogyatékossgal kártyával való visszaélések megelőzése érdekében;
36. felszólítja a Bizottságot, hogy a fogyatékossgal élő személyeket, családtagjaikat és segítőkiket mentesítse az autópályadíjak megfizetése alól az egész EU-ban, ezzel támogatva utazásukat különösen akkor, ha orvosi és jólléti jellegű szállításuk érdekében számos utazást kell tenniük;
37. felhívja a Bizottságot, hogy erősítse tovább a fogyatékossgal élő személyek turizmusban való részvételére vonatkozó jogalkotási keretrendszert; megállapítja, hogy az uniós választópolgárok 25%-a rendelkezik valamilyen fokú egészségkárosodással vagy fogyatékossgal¹, továbbá a fogyatékossgal élő és csökkent mozgásképeségű személyek számára hozzáférhető turizmus támogatására szánt teljes bruttó uniós hozzájárulás összege 2012-ben körülbelül 786 milliárd EUR volt²;
38. határozottan üdvözli a vasúti személyszállítást igénybe vevő, fogyatékossgal élő és mozgáskorlátozott utasok jogainak megerősítését, különösen a tagállamokra vonatkozó jelenlegi mentességek fokozatos megszüntetését, valamint a fogyatékossgal élő és mozgáskorlátozott személyek segítségnyújtás iránti igényének előzetes bejelentésére előírt határidő lerövidítését; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy lehetőség szerint rövidebb előzetes igénybejelentési határidőket írjanak elő az utazás során segítségre szoruló, fogyatékossgal élő személyek számára annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és mozgáskorlátozott személyek könnyebben gyakorolhassák szabad mozgáshoz való jogukat, valamint határozzanak meg az akadálymentesítésre vonatkozó időkereteket; kéri, hogy az 1371/2007/EK rendelet átdolgozásában meghatározott szabályokat valamennyi tagállamban gyorsan hajtsák végre; felhívja a Bizottságot, hogy a még fennálló hiányosságok felszámolása érdekében fontolja meg egy, a fogyatékossgal élő utasokat a városi és távolsági közlekedésben megillető jogokkal kapcsolatos javaslat készítését; kéri egy ugyanilyen hatékony tengerhajózási csomag elfogadását;

¹ Az Európai Parlament 2018. október 1-jei tanulmánya: „2018 Update of the Study on the protection role of the Committee on Petitions in the context of the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities” (2018. évi frissítés a Petíciós Bizottságnak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása terén betöltött védelmező szerepéről szóló tanulmányhoz).

² A Bizottság 2014. január 10-i bemutatója: „Economic impact and travel patterns of accessible tourism in Europe: Presentation of the key study findings” (Az akadálymentes turizmus gazdasági hatása és utazási mintázatai Európában: A tanulmány főbb megállapításainak bemutatása).

39. felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa a tagállamokat a szükséges – helyi, regionális és nemzeti szintű – feltételek biztosításában, hogy a fogyatékossgal élő személyek másokkal azonos alapon élvezhessék a szabad mozgáshoz, az önrendelkezéshez és az egyéni döntéshez való jogukat, függetlenül élhessenek és a közösséghez tartozhassanak, a CRPD 19. cikkében foglaltaknak megfelelően; felszólítja a tagállamokat, hogy nyílt és hozzáférhető formátumok használata révén javítsák a közigazgatás által nyújtott információk akadálymentességét;

Akadálymentesség

40. üdvözli az „AccessibleEU” erőforrásközpont 2022-ig történő létrehozására irányuló bizottsági javaslatot; felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy akadálymentesítéssel foglalkozó uniós ügynökséget („európai akadálymentességi testület”), amelynek feladata lenne kidolgozni a konkrét uniós szakpolitikákat és jogszabályokat támogató, akadálymentességre vonatkozó műszaki előírásokat, konzultációt folytatni a jogosultakkal, az érdekelt felekkel és a nem kormányzati szervezetekkel, segítséget nyújtani a tagállamoknak és az uniós intézményeknek abban, hogy az egységes piac javát szolgáló, összehangolt módon valósítsák meg az akadálymentességet, valamint felhívni a figyelmet az akadálymentesség jelentőségére az egyenlő társadalmakban;
41. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a munkaerőpiac digitalizálásával kapcsolatos uniós kezdeményezések kognitív, érzékszervi és fizikai akadálymentességét;
42. sajnálja, hogy az épített környezet megközelíthetősége és a fizikai hozzáférhetőség nem került az európai akadálymentesítési irányelv hatálya alá; felhívja a Bizottságot, hogy az európai akadálymentesítési irányelvet használja kiindulási alapként egy olyan akadálymentes és befogadó környezetre irányuló szilárd uniós keretrendszer elfogadásához, amely teljes mértékben akadálymentes közterületeket és szolgáltatásokat foglal magában, ideértve a közösségi közlekedési, kommunikációs, adminisztratív és pénzügyi szolgáltatásokat, valamint az épített környezetet; üdvözli az Access City díjjal kapcsolatos bizottsági kezdeményezést;
43. üdvözli az európai Access City pályázat eredményeit; felhívja a tagállamokat, hogy indítsanak hasonló pályázatokat nemzeti szinten;
44. emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek egyenlőségével kapcsolatban a petíciók benyújtóinak leggyakoribb aggályai az akadálymentességhez és a szociális védelemhez, valamint a munkavállalói jogokhoz és a közösségben való önálló élethez való joghoz kapcsolódnak; felhívja ezért a tagállamokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre és folyamatosan kövessék nyomon az akadálymentességhez kapcsolódó összes jogszabályt, köztük az (EU) 2019/882 irányelvet (európai akadálymentesítési irányelv) a fogyatékossgal élő munkavállalók előtti akadályok hatékony és végleges felszámolása és megelőzése, továbbá az akadálymentes szolgáltatások elérhetőségének, valamint a nyújtásukhoz kapcsolódó feltételek megfelelőségének biztosítása érdekében; felszólítja ezzel kapcsolatban a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe a szolgáltatások akadálymentessége és az épített környezet akadálymentessége közötti összefüggést, amikor az európai akadálymentesítési irányelvet átültetik a nemzeti jogszabályokba;
45. hangsúlyozza, hogy a teljes akadálymentességet valamennyi középületben garantálni kell Európában; sajnálja, hogy a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi

stratégiát napjainkban sok szempontból figyelmen kívül hagyják, és különösen hogy túl sok középületben vannak építészeti jellegű akadályok, ami a hátrányos megkülönböztetés felháborító formája; felhívja a Bizottságot, hogy az akadálymentességet valamennyi szakpolitikába építse be, a tagállamokat pedig, hogy a meglévő jogszabályokat teljes mértékben hajtsák végre;

46. sajnálja, hogy egyes tagállamokban a segélyhívó telefonszámok elérhetetlensége miatt egyes fogyatékossgal élő személyek nem tudnak kapcsolatba lépni a létfontosságú támogató és segélyhívó szolgálatokkal; ezért sürgeti a tagállamokat, hogy gondosan hajtsák végre az Európai Elektronikus Hírközlési Kódexet létrehozó (EU) 2018/1972 irányelvet;
47. felhívja a tagállamokat, hogy minden szinten biztosítsák a közszektorbeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló (EU) 2016/2102 irányelv gyors és hatékony végrehajtását annak garntálása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek akadálymentes formátumban hozzá tudjanak férni minden számukra szükséges információhoz, többek között a nemzeti jelnyelveken is; üdvözlí az összes uniósi intézmény, szerv és ügynökség weblap-akadálymentesítésére vonatkozó cselekvési tervre irányuló bizottsági kezdeményezést, amelynek célja annak biztosítása, hogy az uniósi weblapok, valamint az ezeken a weblapokon és az online platformokon közzétett dokumentumok megfeleljenek az európai akadálymentesítési előírásoknak, amelyek körét bővíteni szükséges; sürgeti az összes uniósi intézményt, szervet és ügynökséget, hogy legkésőbb 2022-ig tegyenek eleget az európai akadálymentesítési előírásoknak;
48. sürgeti a tagállamokat, hogy nemzeti jogszabályaikba ültessék át az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló, régóta esedékes irányelvet, és annak 7. cikkével összhangban az audiovizuális médiaszolgáltatásokat tegyék hozzáférhetővé a fogyatékossgal élő személyek számára;
49. sürgeti az európai intézményeket, hogy javítsák az akadálymentesség szintjét és minőségét valamennyi épületükben, valamint számolják fel a honlapjaik, vitáik és dokumentációjuk tekintetében fennálló akadályokat, azaz tegyék akadálymentessé az előállított információkat, például a különböző tagállamok jelnyelvére történő fordítás biztosítása, valamint Braille-írással készült és könnyen olvasható dokumentumok előállítására révén;
50. rámutat annak fontosságára, hogy az akadálymentesítési szempontokat gyorsan beépítsék minden vonatkozó politikába és eszközbe, beleértve a közbeszerzési szabályokat és a Parlamenthez történő petícióbenyújtás akadálymentessé tételét is;
51. sürgeti a Parlament illetékes szervezeti egységeit, hogy folytassák erőfeszítéseiket és a lehető legrövidebb időn belül zárják le a jelnyelvi szolgálatközi munkacsoporttal kapcsolatos projektet, eleget téve az 1056/2016. számú petícióban foglalt azon kérésnek, hogy tegyék lehetővé a petíciók benyújtását az Európai Unióban használt nemzetközi és nemzeti jelnyelveken, ezáltal megkönnyítve a jelnyelvet használók számára a petíciós jog mint alapvető jog gyakorlását;
52. hangsúlyozza a jelnyelvi tolmácsolási szolgáltatás és a könnyen olvasható nyelvezettel készült fordítások biztosításának szükségességét a bizottsági ülések, a plenáris ülések és

az Európai Parlament valamennyi egyéb ülése alkalmával annak érdekében, hogy azok hozzáférhetőek legyenek a fogyatékossgal élő személyek számára;

A megkülönböztetés elleni küzdelem

53. megjegyzi, hogy a tagállamok nem ismerik el kölcsönösen a fogyatékossgai státuszt; felhívja a tagállamokat, hogy a kölcsönös bizalom szellemében működjenek együtt a másik tagállamban megállapított státusz elismerése érdekében; hangsúlyozza a Bizottság azon célját, hogy a tagállamokkal együttműködve kiterjessze a fogyatékossgai státusz kölcsönös elismerésének hatályát olyan területeken, mint a munkavállalói mobilitás és a szolgáltatásnyújtási feltételek szerinti juttatások; hangsúlyozza, hogy az uniós fogyatékossgai kártya nyújtotta előnyöket ki kell terjeszteni a kölcsönösen elismert egészségügyi ellátásokra is; kiemeli ezzel összefüggésben a gyors cselekvés fontosságát az európai fogyatékossgai kártya bevezetése terén; megismétli, hogy szükség van az egyetértésre az intézményi kitagolás és annak végrehajtása, valamint a közösségen belüli önálló életvitel fogalmának értelmezését illetően, ami elősegíti a tagállami stratégiáknak és az uniós forrásoknak a CRPD-vel való jobb összehangolását;
54. elismeri, hogy az európai fogyatékossgai kártya számos területen felhasználható lenne, mind a számos szolgáltatáshoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés, mind pedig a veszély- és szükséghelyzet esetén nyújtott biztonság szempontjából; rámutat, hogy a kártya biztosítaná, hogy az eljáró rendőrség azonnal megállapíthassa, amennyiben fogyatékossgal élő személyről van szó;
55. sajnálatosnak tartja, hogy a WHO szerint a fogyatékossgal élő gyermekeket és felnőtteket nagyobb mértékben fenyegeti az erőszak veszélye, mint a fogyatékossgal nem rendelkezőket; kiemeli, hogy a kiskorúak „3,7-szer nagyobb valószínűséggel lesznek az erőszak bármilyen formájának áldozatai, mint a fogyatékossgal nem rendelkező gyermekek: 3,6-szer nagyobb valószínűséggel szenvednek el fizikai erőszakot és 2,9-szer nagyobb valószínűséggel szexuális erőszakot”; hangsúlyozza, hogy „a jelek szerint az értelmi vagy szellemi károsodással élő gyermekek a legkiszolgáltatottabbak közé tartoznak: esetükben 4,6-szer nagyobb a szexuális erőszak kockázata, mint fogyatékossgal nem rendelkező társaik körében”; ezért sürgeti egy olyan európai keretrendszer létrehozását, amely védelmet nyújt a fogyatékossgal élő személyeknek az erőszak bármilyen formájával szemben;
56. hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van olyan uniós jogszabályra, amelynek célja, hogy védje a polgárokat a megkülönböztetés valamennyi formájával szemben az EU-ban, és úgy véli, hogy ez elsődleges fontosságú a CRPD-politikák megfelelő végrehajtása szempontjából; sürgeti a tagállamokat, hogy fogadják el a Bizottság által 2008-ban előterjesztett, a megkülönböztetésmentességről szóló horizontális uniós irányelvet; felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő alternatív megoldást annak érdekében, hogy az egész Unióban, az élet minden területén mihamarabb sikerüljön előrelépést tenni a megkülönböztetés elleni küzdelemben;
57. határozottan elítél a fogyatékossgal élő személyekkel szemben alkalmazott minden orvosi jellegű megkülönböztetést; emlékeztet arra, hogy a tagállamok által elfogadott vonatkozó intézkedéseknek meg kell felelniük a CRPD-nek, és egyenlő és megkülönböztetésmentes hozzáférést kell biztosítani az egészségügyi ellátáshoz és a szociális szolgáltatásokhoz; hangsúlyozza, hogy a jövőbeli egészségügyi válságokra való reagálásnak (a felkészüléstől egészen a kezelésig) biztosítania kell, hogy a

fogyatékossgal élő személyeket ne hagyják magukra; e tekintetben sürgeti az illetékes hatóságokat, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára ugyanolyan orvosi ellátást nyújtsanak, mint bármely más személy számára, beleértve az intenzív ellátást; emlékeztet annak fontosságára, hogy az állami egészségügyi szolgálatok mindig meghatározó szerepet töltsenek be a fogyatékossgal élő személyek védelmében;

58. megismétli a Bizottsághoz intézett azon felhívását, hogy az Európai Unió Bíróságával együtt dolgozzon ki kommunikációs és akadálymentesítési stratégiákat annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek bármilyen jellegű megkülönböztetés nélkül igénybe vehessék az uniós igazságszolgáltatási rendszert; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák a fogyatékossgal élő személyek szerepvállalásának növelésére irányuló azon programokat, amelyek segítségével felismerhetik és bejelenthetik az őket érő hátrányos megkülönböztetést;
59. elítéli a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni munkahelyi megkülönböztetés valamennyi formáját; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy vezessenek be a fogyatékossgal alapuló zaklatás megelőzésére irányuló politikákat; továbbá arra kéri a tagállamokat, hogy a munkáltatókkal együttműködve hajtsanak végre olyan politikákat, amelyek megakadályozzák a fogyatékossgal élő személyek internetes megfélemlítését a munkahelyeken;
60. hangsúlyozza, hogy meg kell akadályozni az olyan személyek bebörtönzését, akiknek a fogyatékossga összeegyeztethetetlen a fogva tartással, és a börtönbüntetés helyett alternatív megoldásokról kell gondoskodni; felszólítja a tagállamokat, hogy a fogyatékossgal élő fogvatartottak esetében biztosítsák az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetésmentesség, az észszerű alkalmazkodás és az akadálymentesség alapelveinek tiszteletben tartását;
61. felszólítja a tagállamokat, hogy osszák meg egymással az információkat és a bevált gyakorlatokat, különösen az intézményi ellátásból az önálló életvitelre való áttérés, a fogyatékossgal élő személyek számára hozzáférhető és megfizethető lakhatás biztosítása és a közösségbe való beilleszkedés tekintetében;
62. kiemeli, hogy a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni megkülönböztetés leküzdése szempontjából az észszerűen kialakított körülmények, az akadálymentesség és az egyetemes formatervezés döntő fontossággal bírnak; hangsúlyozza a hatékony és megkülönböztetésmentes hozzáférés biztosításának fontosságát, amelynek része, hogy azonosítani kell és meg kell szüntetni azokat az akadályokat és korlátokat, amelyek gátolják a fogyatékossgal élő személyek hozzáférését a nagyközönség számára hozzáférhető árukhoz, szolgáltatásokhoz és létesítményekhez; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára lehetőség szerint ugyanolyan feltételek mellett kell biztosítani a hatékony és megkülönböztetésmentes hozzáférést, mint a fogyatékossgal nem rendelkező személyek számára, és hogy meg kell könnyíteni a segédeszközök használatát a fogyatékossgal élő személyek számára, beleértve a mobilitást és a hozzáférést segítő eszközöket, például szükség esetén az elismert vakvezető és egyéb segítő kutyákat¹; emlékeztet arra, hogy az akadálymentesítési szabványokat a fogyatékossgal élő személyekkel és az őket képviselő szervezetekkel konzultálva kell elfogadni, mivel szakértelmük fontos az akadálymentességi problémák azonosításához; kiemeli, hogy a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni

¹ Az 1140/2015., 0857/2016., 0535/2017., 1140/2015. és 0988/2020. számú petíciók.

megkülönböztetés leküzdése szempontjából az észszerűen kialakított körülmények, az akadálymentesség és az egyetemes formatervezés döntő fontossággal bírnak;

63. hangsúlyozza a fogyatékossgal élő személyeket ellátó családtagok létfontosságú szerepét, akik gyakran gondoskodnak e személyek ellátással és segítségnyújtással kapcsolatos szükségleteiről; ezért hangsúlyozza, hogy az uniós és nemzeti politikáknak és stratégiáknak erőteljes támogatást kell biztosítaniuk a családtagok és gondozók számára; létfontosságúnak tartja, hogy e személyek gondozói szerepkörükben európai szinten kölcsönös elismerésben részesüljenek;
64. kiemeli annak fontosságát, hogy a fogyatékossgal élő személyek egyenlő alapon jogosultak gyakorolni alapvető jogait; hangsúlyozza, hogy a CRPD 12. cikkével összhangban el kell ismerni, hogy a fogyatékossgal élő személyek az élet minden területén másokkal azonos jogképességgel rendelkeznek; felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő és időszerű intézkedéseket annak érdekében, hogy a különböző típusú fogyatékossgal élő személyek számára hatékony, tisztességes és inkluzív hozzáférést biztosítsanak az igazságszolgáltatási rendszerhez és a jogérvényesítéshez a folyamat valamennyi szakaszában; hangsúlyozza, hogy a létesítményeknek és szolgáltatásoknak akadálymentesnek kell lenniük az igazságszolgáltatáshoz és a teljes jogi eljáráshoz való, megkülönböztetés nélküli egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében;
65. rámutat, hogy pénzügyi támogatásokra van szükség ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő személyek segítőköt vehessenek igénybe vagy alkalmazhassanak, illetve pénzügyileg támogathassák családtagjaikat, mivel gondozási feladataik ellátása időbe és pénzbe kerül, és mivel ez elengedhetetlenül szükséges a fogyatékossgal élő személyek és az őket segítő családtagok támogatásához;
66. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek társadalmilag marginalizált helyzetben vannak és kirekesztődnek a foglalkoztatásból, valamint a gazdasági és társadalmi életből; sajnálja, hogy a fogyatékossgal élő személyeket és különösen a fokozott támogatásra szoruló személyeket gyakran fenyegeti az intézménybe kerülés kockázata, míg a tagállamok által nyújtott jelenlegi pénzügyi támogatás nem elegendő, különösen ami a közösségi alapú, személyre szabott támogatást illeti a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelme érdekében¹;
67. hangsúlyozza, hogy a CRPD 19. cikke rögzíti a független életvitel és a közösségbe való befogadás jogát; felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak egy olyan folyamatról, amelynek során a fogyatékossgal élő személyek életkörülményeinek javítása érdekében az intézményi környezetet a társadalmi részvételt szavatoló rendszerrel váltják fel, ahol a szolgáltatásokat a közösségben egyéni akarat és preferencia szerint nyújtják; felhívja a tagállamokat, hogy az intézményi kitagolásra vonatkozó stratégiáikba foglaljanak bele konkrét célokat és egyértelmű határidőket, és megfelelően finanszírozzák e stratégiák végrehajtását;
68. sajnálja, hogy az EU oltási stratégiája kizárta a fogyatékossgal élő személyeket és támogató hálózatukat a kiemelt csoportok köréből; sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsanak elsőbbséget a fogyatékossgal élő személyeknek és támogató hálózatuknak a védőoltáshoz; ezzel kapcsolatban ragaszkodik ahhoz, hogy a Covid19

¹ <https://www.edf-feph.org/independent-living-and-de-institutionalisation-policy/>

elleni védőoltásnak a fogyatékossgal élő személyek szabad és tájékozott beleegyezésén kell alapulnia, és hogy egyetlen fogyatékossgal élő személy – köztük az értelmi fogyatékossgal élők, a pszichoszociális fogyatékossgal élők és az autisták – autonómiáját és jogképességét sem szabad aláásni olyan indokokkal, mint a közjó vagy az adott személy elsődleges érdeke;

69. szorgalmazza, hogy uniós és nemzeti szinten vizsgálják meg a Covid19 által okozott aránytalanul magas fertőzési és halálozási arányokat az ápolási és gondozási otthonokban, illetve az idősek és fogyatékossgal élők számára nyújtott bentlakásos és egyéb szociális szolgáltatások tekintetében az okok megértése, a felelősök azonosítása és a szükséges intézkedések meghozatala érdekében, hogy a jövőben megelőzzék az ilyen eseteket;
70. kéri, hogy a védőoltások beadásának helyszínei fizikailag akadálymentesek legyenek, és az arra rászorulóknak nyújtsanak személyes útmutatást és segítséget; az ingyenes vagy alacsony költségű akadálymentes közlekedésre irányuló, célzott programokat szorgalmaz, ahol csak szükséges.

Foglalkoztatás és szociális ügyek

71. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EU-ban más csoportokhoz képest magas a fogyatékossgal élő személyek munkanélküliségi rátája, különösen a fogyatékossgal élő nők körében; felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek, különösen a fogyatékossgal élő nők, köztük a rejtett fogyatékossgal élő, krónikus betegségben szenvedő vagy tanulási fogyatékossgal élő nők munkaerő-piaci részvételének jogi és szakpolitikai keretét;
72. felszólítja a tagállamokat, hogy alkalmazzanak interszekcionális megközelítést, különösen az inkluzív foglalkoztatás megteremtésére irányuló szakpolitikáikban és intézkedéseikben; sajnálja, hogy a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügyi stratégia nem foglalkozik kellően a többszörös és interszekcionális megkülönböztetéssel; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy a stratégia végrehajtása során helyezzen különös hangsúlyt az interszekcionalitásra, és a többszörös és interszekcionális megkülönböztetés kezelése érdekében a munkahelyi sokszínűséggel kapcsolatban tűzzön ki olyan egyértelmű, mérhető és ambiciózus célokat, amelyek tükrözik a fogyatékossgal élő személyek heterogenitását; hangsúlyozza, hogy fontos a stratégia hatékonyságának a fogyatékossgal élő személyek és az őket képviselő szervezetek bevonásával történő nyomon követése;
73. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és támogassák a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatására összpontosító szociális vállalkozásokat, mivel ezek a szervezetek ösztönzik a tisztességes munkahelyek létrehozását;
74. ösztönzi a tagállamokat, hogy az időskori elszegényedés és társadalmi kirekesztődés kockázata elleni küzdelem érdekében könnyítsék meg az állami nyugdíjrendszerekhez való korai hozzáférést a jelentős és súlyos fogyatékossgal élő személyek számára;
75. felszólítja a tagállamokat, hogy a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási arányának javítása érdekében kezeljék az állami foglalkoztatási szolgálatok elmaradottságának és alulfinanszírozottságának problémáját; sürgeti a tagállamokat,

hogy erősítsék meg az állami foglalkoztatási szolgálatok és a munkaerő-közvetítő ügynökségek közötti kapcsolatokat;

76. kiemeli a CRPD-nek megfelelő védett munkavégzési helyek pozitív szerepét a fogyatékossgal élő személyek nyitott munkaerőpiacra való kilépésének folyamatában;
77. sürgeti a tagállamokat, hogy támogassák a jogokon alapuló, inkluzív és tisztességes egyéni elhelyezési és támogatási („támogatott foglalkoztatási”) modelleket mint a fogyatékossgal élő személyek nyitott munkaerőpiacra való kilépésének eszközeit, amennyiben az lehetséges;
78. felszólítja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb kezdje meg a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv felülvizsgálatát, hogy az teljesen összhangba kerüljön a CRPD-vel és létrejöjjön egy részvételi alapú folyamat, amelynek célja biztosítani a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetek közvetlen és teljes körű bevonását;
79. rámutat arra, hogy a munkaerő-felvételt támogató rendszerek nem csökkenthetik a fogyatékossgal élők béreit, különösen állami társfinanszírozáson keresztül; rámutat arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek felvételének a fizetés és a munkaidő-beosztás tekintetében a többi munkavállalóra alkalmazott foglalkoztatási kereteken kell alapulnia, és ezeket a kereteket az ő igényeikhez kell igazítani; úgy véli, hogy a fogyatékossgal élő személyeket nem lehet bevonni a nyitott munkaerőpiacra a foglalkoztatást szabályozó általános keretrendszer, valamint a bértárgyalások és kollektív tárgyalások előmozdítása nélkül;
80. kiemeli, hogy pénzügyi támogatásra van szükség ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő személyek speciálisan képzett segítőköt vehessenek fel vagy foglalkoztathassanak;
81. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a társadalombiztosítás megfelelő koordinációját a fogyatékossgal élő személyek számára, többek között annak garantálásával, hogy akkor is megkapják a fogyatékossgal összefüggő többletköltségeket fedező fogyatékossgal támogatásokat, ha kilépnek a munkaerőpiacra, vagy ha túllépnek egy bizonyos jövedelmi küszöböt, hogy támogassák a munkaerőpiaci integrációjukat, és segítsenek biztosítani a méltóságukat és egyenlőségüket; úgy véli, hogy ezt a 883/2004/EK rendelet módosítása és a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel folytatott konzultáció révén kell megvalósítani;
82. felszólítja a tagállamokat, hogy osszák meg egymással az információkat és a bevált gyakorlatokat, különösen az intézményi ellátásból az önálló életvitelre való áttérés, a fogyatékossgal élő személyek számára hozzáférhető és megfizethető lakhatás biztosítása és a közösségbe való beilleszkedés tekintetében;
83. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a fogyatékossgal élőket érintő tartós foglalkoztatási szakadék megszüntetése terén, és segítsék elő a fogyatékossgal élő személyek minőségi és fenntartható munkahelyekhez való hozzáférését; üdvözli e tekintetben a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervben tett azon bizottsági javaslatot, hogy a fogyatékossgal élőket érintő foglalkoztatási szakadék kerüljön be a felülvizsgált szociális eredménytáblába;

84. felszólítja a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre a 2000/78/EK tanácsi irányelvet; sürgeti a tagállamokat, hogy javítsák a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási kilátásait azáltal, hogy hatékonyabban hajtják végre az irányelvet, különösen annak az észszerű alkalmazkodásról szóló 5. cikkét, és az uniós alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait a fogyatékossgal élő személyeket célzó képzésbe és munkahelyteremtésbe fektetik be;
85. hangsúlyozza, hogy a munkaközvetítés, a foglalkozási profil meghatározása, az egyidejű foglalkoztatás és képzés, a munkahelyi bevezetés, a képzés támogatása, valamint a karrierfejlesztési lehetőségek fontos szerepet játszanak abban, hogy segítsenek a fogyatékossgal élő személyeknek fizetett munkát találni és azt megtartani;
86. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a munkaerőpiacok és a munkakörnyezet nyitottak, inkluzívak és hozzáférhetőek legyenek a fogyatékossgal élő személyek számára, támogassák a foglalkoztatási szolgáltatókat, hívják fel a figyelmet az inkluzív foglalkoztatási gyakorlatokra, biztosítsanak megfelelő ösztönzőket és támogató intézkedéseket azon vállalatok, különösen mikro-, kis- és középvállalkozások számára, amelyek fogyatékossgal élő személyeket vesznek fel és képeznek, és biztosítsák, hogy az általános önfoglalkoztatási rendszerek akadálymentesek és támogatók legyenek a fogyatékossgal élő személyek számára;
87. felszólítja a tagállamokat, hogy ösztönözzék a munkahelyek átalakítását, és hozzanak intézkedéseket a munkahelyi egészségvédelem és biztonság javítására; felszólítja a Bizottságot, hogy az Európai Unió következő munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretében fordítson különös figyelmet a fogyatékossgal élő munkavállalókra, és tűzzön ki ambiciózus célokat;
88. sürgeti az EU intézményeit és tagállamait, hogy a befogadó munkahelyek előmozdítása érdekében vezessenek be a fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó munkahelyi kvótákat;

Közbeszerzés és uniós alapok

89. emlékeztet arra, hogy a tagállamokban a közbeszerzési eljárások lefolytatása és végrehajtása során teljes mértékben tiszteletben kell tartani a kedvezményezettek, köztük a fogyatékossgal élő személyek alapvető jogait; rámutat arra, hogy a tagállamoknak a közbeszerzési jogszabályok végrehajtása során meg kell felelniük a CRPD-nek, különösen ami a kommunikációs eszközök megválasztását, a technikai feltételeket, az odaítélési szempontokat és a szerződésteljesítési feltételeket illeti;
90. emlékeztet arra, hogy a jól strukturált közszolgáltatások – különösen az egészségügyben és az oktatásban – létfontosságúak a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni egyenlő bánásmód biztosításához, gazdasági helyzetüktől függetlenül; felhívja a tagállamokat, hogy az uniós források felhasználásával fejlesszék ezeket a szolgáltatásokat és a kapcsolódó infrastruktúrákat a REACT-EU és a Next Generation EU kezdeményezések szellemében;
91. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az európai strukturális és beruházási alapokkal kapcsolatos partnerségi megállapodások végleges változatába és ezen alapok programjaiba foglalják bele azokat a célkitűzéseket és megközelítéseket, amelyek célja

a fogyatékossgal élő személyek életkörülményeinek javítása, tiszteletben tartva ugyanakkor az akadálymentesség és a megkülönböztetésmentesség elvét, valamint előmozdítva az esélyegyenlőséget és a fogyatékossgal élő személyek részvételét az élet minden területén, támogatva többek között az intézményi életvitelről a közösségi életvitelre való áttérést; kéri a Bizottságot, hogy szorosán kísérje figyelemmel, hogy az uniós alapok felhasználása összhangban van-e a CRPD-vel; hangsúlyozza, hogy fokozatos konvergenciára van szükség az akadálymentesség, a részvétel és a közösségi életvitel fogalommeghatározása terén, ami a tagállamok közötti kohézió növelésének eszköze;

92. felhívja a tagállamokat, hogy használják ki a fogyatékossgal élő személyek munkahelyteremtésére és képzésére szolgáló uniós alapok nyújtotta lehetőségeket, garantálják és támogassák a nyilvános terek és infrastruktúrák teljes körű akadálymentességét, és biztosítsák, hogy az uniós finanszírozású intézkedések elérjék a fogyatékossgal élő személyeket; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az uniós forrásokat továbbra is számos tagállamban arra használják fel, hogy új, szegregált környezeteket alakítsanak ki a fogyatékossgal élő személyek számára;
93. hangsúlyozza, hogy megfelelő finanszírozásra van szükség a fogyatékossgal élő személyek számára szükséges felszerelések biztosításához annak érdekében, hogy mindennapi életük, foglalkoztatásuk és társadalmi részvételük során a rendelkezésre álló legjobb technológiát és felszerelést használhassák;
94. rámutat, hogy az uniós források soha nem használhatók fel nem akadálymentes termékek, szolgáltatások vagy infrastruktúrák finanszírozására;
95. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a vidékfejlesztési programok és stratégiák tartalmazzanak a vidéki térségekben lakó, fogyatékossgal élő személyeket célzó konkrét intézkedéseket, és e személyeket vonják be az említett programok és stratégiák kialakításába és végrehajtásába;

Digitalizáció

96. felszólítja a tagállamokat, hogy tárják fel a digitalizáció és a digitális megoldások nyújtotta lehetőségeket és potenciált, és ismerjék el a fogyatékossgal élőket segítő támogató és adaptív technológiák értékét, kellő tekintettel a személyes adatok védelmére és az etikai aggályokra; emlékeztet arra, hogy a digitális eszközök és támogató technológiák használatában rejlő potenciál kiaknázása attól függ, hogy a fogyatékossgal élő személyeknek milyen lehetőségeik vannak fejleszteni digitális készségeiket; hangsúlyozza, hogy a szükséges digitális készségek kialakítása és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos ismeretek segíthetnek a kiszolgáltatott csoportoknak, például a fogyatékossgal élőknek abban, hogy megvessék lábukat a munkaerőpiacon;
97. rámutat, hogy a Covid19-világjárvány rávilágított arra, hogy a teljes lakosságnak részesülnie kell a digitális transzformáció előnyeiből, bármilyen hátrányos megkülönböztetés vagy kirekesztés nélkül; hangsúlyozza az IKT (információs és kommunikációs technológiák) fontosságát a mobilitás, a kommunikáció és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés szempontjából; ezért felhívja a tagállamokat, hogy aktívan mozdítsák elő a fogyatékossgal élő személyek részvételét, gondoskodva az online közszolgáltatásokhoz való hozzáférésüket biztosító megfelelő eszközökről;

98. felhívja az uniós intézményeket, hogy biztosítsák a legmagasabb szintű akadálymentességet infrastruktúrájukban, szolgáltatásaikban és digitális szolgáltatásaikban, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a jogalkotási eljárásokhoz kapcsolódó dokumentumaikat felhasználóbarát és hozzáférhető módon tegyék közzé, és biztosítsák, hogy a fogyatékossgal élő személyek megfelelően és teljesen akadálymentesen használhassák weboldalukat és kapcsolattartási űrlapjaikat; olyan programok kidolgozására ösztönzi a tagállamokat, amelyek célja a fogyatékossgal élő személyek társadalmi bevonása a sport, a művészet, a kultúra és a szabadidős tevékenységek révén, és amelyek elősegítik korlátozás nélküli részvételüket a politikai folyamatban;

Kutatás

99. felszólítja a Bizottságot, hogy végezzen további kutatásokat a kialakulóban lévő technológiáknak a fogyatékossgal élő személyekre gyakorolt egészségügyi és egyéb hatásaival, így például a LED-világításnak a fényérzékeny személyekre gyakorolt hatásaival kapcsolatban;
100. emlékeztet arra, hogy összehasonlítható és megbízható uniós adatokra van szükség ahhoz, hogy megfelelő és hatékony szakpolitikákat lehessen kialakítani és olyan megoldásokat lehessen találni, amelyek megfelelnek az EU-ban élő valamennyi fogyatékossgal élő személy igényeinek; ezért felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek több erőfeszítést a magánszemélyekre és a háztartásokra vonatkozó európai statisztikák közös keretrendszerének kialakítása érdekében, hogy megbízható adatokat gyűjtsenek a fogyatékossgal élő személyek részvételéről az oktatás, a foglalkoztatás és a társadalmi életben való részvétel különböző szintjein és típusaiban;
101. hangsúlyozza, hogy szükséges befektetni a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását és vállalkozásait támogató innovációba és kutatásba, ezzel elősegítve pénzügyi túlélésüket, valamint a gazdasági és társadalmi életben való részvételüket;
102. hangsúlyozza, hogy fokozni kell a kutatást és az innovációt az akadálymentesítési technológia területén annak érdekében, hogy a munkaerőpiacok befogadóbbá váljanak a fogyatékossgal élők számára; hangsúlyozza az információs és kommunikációs technológiák fontosságát a fogyatékossgal élő személyek mobilitása, kommunikációja és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférése szempontjából;

Oktatás

103. üdvözlí, hogy a tagállamok készek inkluzív oktatási politikákat végrehajtani; felhívja a tagállamokat, hogy továbbra is növeljék oktatási rendszereik arra való képességét, hogy valamennyi tanuló számára magas színvonalú és akadálymentes oktatást biztosítsanak, elősegítve az olyan egyedi intézkedéseket és személyre szabott támogatást, mint például az akadálymentes és testreszabott tantervek és oktatási anyagok, az akadálymentes információs és kommunikációs technológiák, valamint a megfelelő digitális oktatás, továbbá felhívja a Bizottságot, hogy erősítse meg a gyermekgarancia szerepét a fogyatékossgal élő gyermekekkel szembeni egyenlő bánásmód biztosításában és fontolja meg egy akadálymentes iskolákat jutalmazó rendszer bevezetését; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fektessenek be a fogyatékossgal élő személyek szükségleteivel foglalkozó szakemberek képzésébe; megismétli, hogy a vonatkozó uniós finanszírozási programok végrehajtásának és elosztásának elő kell segítenie az

inkluzív oktatásra történő áttérést; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára garantálni kell az oktatáshoz való hozzáférést, többek között a Covid19-világjárványhoz hasonló válságok idején is, és a tagállamoknak küzdeniük kell a hátrányos megkülönböztetés és a kirekesztés valamennyi formája ellen ezen a területen; hangsúlyozza, hogy növelni kell a fogyatékossgal élő fiatalok képzésben való részvételét, figyelembe véve szükségleteiket, ami jobb hozzáférést biztosítana számukra a munkaerőpiachoz; megjegyzi, hogy a nyelvi kisebbségekhez tartozó, sajátos nevelési igényű gyermekek számára előnyös, ha a korai oktatás során anyanyelvükön tanulnak olyan esetekben, amikor nehézséget okoz számukra a nyelvhasználat és a kommunikáció; felhívja a tagállamokat, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítsák a kisebbségi nyelvi oktatáshoz való hozzáférést;

104. felhívja a figyelmet az inkluzív oktatási, valamint szakképzési programokra mint a befogadóbb munkaerőpiac két kulcsfontosságú előfeltételére; felszólítja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot segítő mikrotanúsítványokra vonatkozó, majdani uniós megközelítés akadálymentes és befogadó legyen, és térjen ki arra, hogyan lehet jobban érvényesíteni a fogyatékossgal élő személyek munkához való jogát; felszólítja a tagállamokat, hogy használják ki azokat a lehetőségeket, amelyeket a továbbfejlesztett ifjúsági garancia kínál a fogyatékossgal élő fiatalok foglalkoztatására, oktatására, szakmai gyakorlatára vagy tanulószerveződéses gyakorlati képzésére, biztosítsanak egyenlő hozzáférést a fogyatékossgal élő személyek számára, és vezessenek be célzott politikákat;
105. hangsúlyozza a fogyatékossgal élő gyermekeknek, szüleiknek és gondozóiknak nyújtott korai, egyénre szabott és átfogó támogatás fontosságát; felszólítja a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet a fogyatékossgal élő és a sajátos nevelési igényű gyermekekre;
106. felhívja a figyelmet a kisgyermekkorai beavatkozás fontosságára, valamint arra, hogy a fogyatékossgal élő gyermekeket életük legkorábbi szakaszától kezdve be kell vonni a társadalomba, és részt kell venniük annak életében; rámutat arra, hogy növelni kell az inkluzív oktatás finanszírozási lehetőségeit, amikor és ahol csak ez lehetséges és ajánlatos, mind az inkluzív oktatás fogyatékossgal élő, illetve fogyatékossgal nem rendelkező gyermekekre kifejtett hatásának előmozdítása, mind pedig az inkluzív oktatás területén folytatott kutatás finanszírozása érdekében; szükségesnek tartja a fogyatékossgal élők számára alkalmas új technológiák, többek között az információs és kommunikációs technológiák, a mobilitást támogató eszközök, valamint a kiegészítő eszközök és technológiák használatának ösztönzését; hangsúlyozza, hogy az oktatás központi szerepet játszik az egyéni fejlődésben, és hogy a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott akadálymentes tanulási környezet lehetőséget kínál számukra arra, hogy teljes mértékben hozzájáruljanak a társadalom valamennyi aspektusához;
107. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a fogyatékossgal élő személyek teljes munkaerőpiaci integrációját az inkluzív oktatás és az igényeiknek megfelelő, rugalmas foglalkoztatási formák (például a távmunka vagy az intelligens foglalkoztatás) előmozdítása, valamint a fogyatékossgal élő személyek szövetségeinek az inkluzív stratégiák kidolgozásába való teljes körű bevonása révén;
108. rámutat arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek gyakran magas szintű készségekkel és képességekkel rendelkeznek, amelyeket alulértékelnek; megjegyzi,

hogyan akadályozza őket abban, hogy kiaknázzák képességeiket, a társadalmat pedig megfosztja a befogadásukból származó társadalmi és gazdasági értéktől;

109. határozottan úgy véli, hogy a tagállamoknak megfelelő támogatást kell nyújtaniuk a fogyatékossgal élő gyermekek számára annak érdekében, hogy a közoktatás az egyénre szabott pedagógiai paradigma gerincévé váljon;
110. elismeri, hogy az iskola és a sport létfontosságú értéket képvisel a fogyatékossgal élő – ezen belül különösen az autista – gyermekek előrehaladásában és fejlődésében; sajnálja, hogy a világjárvány során ezek a gyermekek a távoktatás miatt nem vehettek részt ezen alapvető tevékenységekben; reméli, hogy a részükre nyújtott oktatás kiemelt helyen fog szerepelni a tagállamok újrainítási politikáiban;
111. javasolja, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogainak előmozdítását és védelmét célzó átfogóbb oktatási stratégia részeként hozzanak létre olyan projekteket, amelyek célja felhívni a figyelmet a fogyatékossgal élő személyek szükségleteire a kulturális eszközök erejének pozitív felhasználásával, például kulturális rendezvények népszerűsítése révén;
112. felhívja a tagállamokat, hogy kövessék a Bizottság által az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról szóló közleményében nyújtott iránymutatást a kormányok azon feladatával kapcsolatban, hogy valamennyi oktatási és képzési ágazatban támogassák e cél általános érvényesítését, összhangban a CRPD szerinti ENSZ-kötelezettségvállalásokkal; kéri, hogy a nemzeti, európai és regionális oktatási politikák tartalmazzanak olyan inkluzív feltételrendszert, amely megkönnyíti a fogyatékossgal élő tanulók oktatásban való teljes körű részvételét, elkerülve a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formáját;

A fogyatékossgal élő nők jogainak védelme

113. üdvözlöi a 2021–2030 közötti európai fogyatékossgügy-i stratégiát és annak hivatkozásait a fogyatékossgal élő nőket és lányokat érintő sajátos kihívásokra; kéri, hogy a nemi szempontok és a fogyatékossg közötti összefüggésekkel valamennyi uniós politikában, programban, kezdeményezésben és a tagállamok nemzeti cselekvési terveiben is foglalkozzanak; felszólít a meglévő és jövőbeli uniós finanszírozási eszközök felhasználásának optimalizálására az akadálymentesség és a megkülönböztetésmentesség előmozdítása érdekében;
114. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő nők teljes körű fejlődését, előmenetelét és társadalmi szerepvállalását, és mozdítsák elő részvételüket a nyilvános döntéshozatalban; rámutat arra, hogy megfelelő intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy szempontjaikat teljes mértékben figyelembe vegyék, és hogy a fogyatékossgal foglalkozó tanácsadó testületekkel együtt támogassák a fogyatékossgal élő nőket képviselő szervezetek részvételét;
115. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy sürgősen foglalkozzanak a fogyatékossgal élő nők és lányok által aránytalan mértékben tapasztalt nemi alapú erőszakkal az isztambuli egyezmény, valamint a bűncselekményi területeknek a nemi alapú erőszak egyes formáira való, az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésével összhangban történő kiterjesztése révén; felhívja a Bizottságot, hogy ezt jogalként használja fel arra, hogy kötelező erejű intézkedésekre és egy átfogó uniós

keretirányelvre tegyen javaslatot a nemi alapú erőszak valamennyi formájának megelőzése és leküzdése érdekében; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élő nők szükségleteit építsék be az olyan kezdeményezésekbe, amelyek a nemi esélyegyenlőségi stratégia és az áldozatok jogairól szóló stratégia révén támogatást nyújtanak az áldozatoknak, és biztosítsa, hogy az áldozatoknak nyújtott támogatás megtervezése az akadálymentesség elvével összhangban történjen;

116. sajnálatát fejezi ki a fizikai és értelmi fogyatékossgal élő nők és lányok által az egészségügyi ágazatban tapasztalt nemi alapú megkülönböztetés miatt; úgy véli, hogy a fogyatékossgal élő nőknek és lányoknak teljes körű és egyenlő hozzáféréssel kell rendelkezniük a sajátos szükségleteiknek megfelelő orvosi kezelésekhöz fogyatékossgspecifikus egészségügyi ellátás és általános szolgáltatások révén; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák az egészségügyi szakemberek továbbkésztését a fogyatékossgal élő nők és lányok sajátos szükségletei tekintetében, és biztosítsák, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok minden megfelelő információt megkapjanak annak érdekében, hogy szabadon dönthessenek egészségüket illetően;
117. felhív a szexuális és reprodukciós egészség és jogok egyetemes tiszteletben tartására és az azokhoz való hozzáférés biztosítására; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes országokban visszaesés tapasztalható a nők szexuális és reprodukciós egészsége és jogai terén, ami különösen káros a fogyatékossgal élő nők és lányok számára, akik további akadályokkal szembesülnek az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tagállamok minden szükséges intézkedést hozzanak meg a kényszersterilizálás ellen; sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő nők és lányok szexuális és reprodukciós egészséghez és jogokhoz való teljes körű hozzáféréseinek biztosítására irányuló közberuházásokat; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szexuális nevelést gyakran megtagadják a fogyatékossgal élő lányoktól; sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsanak átfogó és inkluzív oktatást a szexualitásról és a párkapcsolatokról;
118. felhívja a tagállamokat, hogy inkluzív oktatási intézkedések segítségével gondoskodjanak akadálymentes és nem sztereotipizált oktatási rendszerekről, amelyek felkészítik a fogyatékossgal élő nőket és lányokat a munkaerőpiacra, különös tekintettel a digitális képességekre és az egész életen át tartó tanulásra, valamint garantálják, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok megválaszthassák tanulmányi területüket, lehetővé téve számukra, hogy olyan munkát válasszanak, amelyet szeretnének és amelyben teljes mértékben kamatoztatni tudják a képességeiket, és amelyet nem korlátozhat az akadálymentesség hiánya, az előítéletek vagy a sztereotípiák; elismeri az oktatás és az azt követő foglalkoztatás közötti kapcsolatot; hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatási szakadék leküzdése érdekében teljes körű hozzáférést kell biztosítani az oktatáshoz;
119. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy foglalkozzanak a fogyatékossgal élő nőket érintő foglalkoztatási szakadékkal, különösen a nemi sztereotípiák leküzdése, a digitális gazdaságban való részvételük megerősítése, a STEM-tárgyak és szakmák oktatásában, képzésében és foglalkoztatásában való képviselőjük növelése, valamint a munkavégzéstől elrettentő tényezőkkel, például a szexuális zaklatással szembeni küzdelem révén; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét intézkedéseket annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élő nők részt vegyenek a döntéshozatalban és egyenlő munkáért egyenlő díjazásban részesüljenek a bérek átláthatóságára vonatkozó kötelező intézkedések révén, lépjenek fel az őket fokozottan

fenyegető dolgozói szegénység ellen, és a munkaügyi szabályokat, például a rugalmas munkafeltételeket és a szülői szabadságot igazítsák hozzá sajátos szükségleteikhez; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terven keresztül támogassák a fogyatékossgal élő nők társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának javítását célzó szociális gazdasági üzleti modelleket és kezdeményezéseket;

120. megjegyzi, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok helyzetének megértéséhez elengedhetetlen, hogy több adatot és információt gyűjtsenek; szorgalmazza a nemek közötti egyenlőség és a fogyatékossgal szemponjtait figyelembe vevő releváns, pontos és lebontott adatok gyűjtését, amelyek tükrözik a fogyatékossgal élő nők által – különösen a munkaerőpiacon – tapasztalt sajátos kihívásokat;

o

o o

121. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, a Tanácsnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének, a Régiók Bizottságának, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és az Egyesült Nemzetek Szervezetének.